



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

EL

ECB-PUBLIC

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 14ης Φεβρουαρίου 2018

σχετικά με την ανάθεση στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου νέων καθηκόντων που αφορούν
διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες
(CON/2018/10)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 15 Ιανουαρίου 2018 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νόμου σχετικά με διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες (εφεξής το «σχέδιο νόμου»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Συνθήκη»), καθώς επίσης και στην τρίτη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου¹, καθώς το σχέδιο νόμου αφορά την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ). Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου νόμου

- 1.1 Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι να μεταφέρει το άρθρο 3 παράγραφος 2 και τα άρθρα 13, 14 και 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751² στην κυπριακή έννομη τάξη, ορίζοντας την ΚΤΚ και την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας (εφεξής η «επιτροπή ανταγωνισμού») ως αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου και εφόσον δεν προβλέπεται ρητά διαφορετική κατανομή της ευθύνης, οι δύο αρχές θα είναι από κοινού επιφορτισμένες με την ευθύνη διασφάλισης της εφαρμογής των διατάξεων του και των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751.
- 1.2 Ως προς την εφαρμογή των άρθρων 3, 4, 5 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, τα οποία διέπουν, αφενός, τα ανώτατα όρια προμηθειών που πρόκειται να επιβάλλουν οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών σε συναλλαγές διενεργούμενες από καταναλωτές με χρήση χρεωστικών και πιστωτικών καρτών και, αφετέρου, την απαίτηση διάκρισης των συστημάτων καρτών πληρωμής από τους φορείς επεξεργασίας, η ΚΤΚ υποχρεούται να προβαίνει στο σχεδιασμό και τη διαχείριση διαδικασίας για την τακτική συλλογή πληροφοριών και στοιχείων από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμής, και κατά περίπτωση, από τα συστήματα καρτών πληρωμής. Επιπλέον, εφόσον υπό το

¹ Απόφαση 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2015/751 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με τις διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες (ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 1).

φως πληροφοριών και στοιχείων που τυχόν λαμβάνει από κάθε τέτοιο πάροχο ή σύστημα η ίδια κρίνει ότι ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα ανταγωνισμού, υποχρεούται να διαβιβάζει τη σχετική πληροφόρηση στην επιτροπή ανταγωνισμού, η οποία με τη σειρά της μπορεί να τα διερευνά περαιτέρω και να προβαίνει στην επιβολή κυρώσεων ή/και τη λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης ή διοικητικού χαρακτήρα.

- 1.3 Η επιτροπή ανταγωνισμού ορίζεται ως αρχή αποκλειστικά αρμόδια για την εφαρμογή των άρθρων 6, 8, 9, 10, 11 και 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, ενώ ο χρηματοοικονομικός επίτροπος της Κυπριακής Δημοκρατίας επιλαμβάνεται της εξωδικαστικής επίλυσης τυχόν διαφορών που προκύπτουν στο πλαίσιο των διατάξεών του.
- 1.4 Ακόμη, για τους σκοπούς εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, και ιδίως του άρθρου 13, το οποίο απαιτεί από τις αρμόδιες αρχές να παρακολουθούν αποτελεσματικά τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του, ανατίθενται σε αμφότερες τις αρχές πλείονες εξουσίες, περιλαμβανομένων των εξουσιών συλλογής πληροφοριών, εγγράφων και στοιχείων από κάθε εποπτευόμενο πρόσωπο, διεξαγωγής επιτόπιων ερευνών και συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, οι αρμόδιες αρχές εξουσιοδοτούνται ακόμη να επιβάλλουν διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων του σχεδίου νόμου ή/και του εν λόγω κανονισμού και να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για τη διασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεών τους. Οι ίδιες θα πρέπει να δημοσιεύουν στον διαδικτυακό τους τόπο κάθε απόφαση περί επιβολής διοικητικής κύρωσης ή λήψης άλλου μέτρου για παράβαση των ως άνω διατάξεων. Το σχέδιο νόμου επιτρέπει εξάλλου στις αρμόδιες αρχές να καθορίζουν τα τέλη που σχετίζονται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και να εκδίδουν κάθε σχετική οδηγία.
- 1.5 Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία μεταξύ των δύο αρχών, παρά τις λεπτομερέστερες διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 3, 4, 5 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751 κατά τα αναφερόμενα στην ως άνω παράγραφο 1.2, το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι οι εν λόγω αρχές συνάπτουν μνημόνιο συνεργασίας και λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη ρύθμιση της μεταξύ τους συνεργασίας. Το σχέδιο νόμου τούς παρέχει εξάλλου το δικαίωμα να ανταλλάσσουν μεταξύ τους πληροφορίες για τους προβλεπόμενους σε αυτό σκοπούς.
- 1.6 Τέλος, το σχέδιο νόμου ορίζει ότι εκλείπει η ευθύνη των αρμόδιων αρχών και των υπαλλήλων τους, περιλαμβανομένων της ΚΤΚ και του διοικητή, του διοικητικού συμβουλίου και οποιουδήποτε συμβούλου ή λειτουργού της, σε περίπτωση αγωγής, αίτησης ή άλλης νομικής διαδικασίας για αποζημιώσεις σχετικά με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη κατά την άσκηση των καθηκόντων, αρμοδιοτήτων ή εξουσιών τους δυνάμει του σχεδίου νόμου ή/και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, εκτός εάν αποδειχθεί ότι η πράξη ή παράλειψη δεν έγινε καλόπιστα ή ότι οφείλεται σε σοβαρή αμέλεια.

2. Γενικές παρατηρήσεις

- 2.1 Στην παρούσα γνώμη η ΕΚΤ θα αξιολογήσει αποκλειστικά τις διατάξεις του σχεδίου νόμου που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στον ρόλο και τα καθήκοντα της ΚΤΚ ως εθνικής κεντρικής τράπεζας (ΕθνΚΤ), εθνικής εποπτικής αρχής και μέλους του Ευρωσυστήματος και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Συνεπώς, η παρούσα γνώμη δεν εξετάζει εάν το σχέδιο

νόμου, εφόσον εγκριθεί υπό την προτεινόμενη του μορφή, θα μεταφέρει αποτελεσματικά τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/751 στο κυπριακό δίκαιο.

- 2.2 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι το σχέδιο νόμου δεν αποσκοπεί στην ανάθεση στην ΚΤΚ καθηκόντων σχετικών με τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι τα εν λόγω καθήκοντα πρόκειται να ανατεθούν στην επιτροπή ανταγωνισμού. Η ΕΚΤ χαιρετίζει το γεγονός αυτό και προς αποφυγή οποιασδήποτε αμφιβολίας καλεί το Υπουργείο Οικονομικών να αποσαφηνίσει ότι το σχέδιο νόμου δεν αναθέτει στην ΚΤΚ τέτοια καθήκοντα.

3. Νέα καθήκοντα της ΚΤΚ

- 3.1 Το σχέδιο νόμου διευρύνει τις υφιστάμενες εποπτικές λειτουργίες της ΚΤΚ, αναθέτοντάς της την αρμοδιότητα εποπτείας αναφορικά, αφενός, με τις διατραπεζικές προμήθειες που αφορούν παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και συστήματα καρτών πληρωμής και, αφετέρου, με τις λοιπές τεχνικές και επιχειρηματικές απαιτήσεις που διέπουν τις πράξεις πληρωμών με κάρτες. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον περί υπηρεσιών πληρωμών νόμο 128(I)/2009³ η ΚΤΚ είναι ήδη αρμόδια εποπτική αρχή σε σχέση με τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η ίδια έχει αναλάβει αρμοδιότητες σε σχέση με καθήκοντα που αφορούν την προστασία του καταναλωτή, καθώς έχει οριστεί ως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή και επιβολή των διατάξεων μεταφοράς της οδηγίας 2014/92/ΕΕ⁴ και ως συναρμόδια αρχή με την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή της Κυπριακής Δημοκρατίας για την εφαρμογή και επιβολή των διατάξεων μεταφοράς της οδηγίας 2014/17/ΕΕ⁵. Ωστόσο, τα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου φαίνεται να υπερκεράζουν το πεδίο των υφιστάμενων καθηκόντων της. Έτσι, θεωρείται ότι αφορά νέα καθήκοντα η ανάθεση σε αυτή, βάσει του σχεδίου νόμου, της εξουσίας παρακολούθησης και διασφάλισης της συμμόρφωσης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των συστημάτων καρτών πληρωμής και των δικαιούχων πληρωμών με τις υποχρεώσεις τους βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, καθώς και της εξουσίας επιβολής διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παράβασης.
- 3.2 Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι κάθε προτεινόμενη ανάθεση καθηκόντων σε ΕθνΚΤ εντός του ΕΣΚΤ πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης βάσει του άρθρου 123 της Συνθήκης. Για τους σκοπούς της εν λόγω απαγόρευσης το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου⁶ ορίζει τις «άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις», μεταξύ άλλων ως «κάθε χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων».

³ Ο περί υπηρεσιών πληρωμών νόμος του 2009 (Ν. 128(I)/2009).

⁴ Οδηγία 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 214).

⁵ Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ L 60 της 28.2.2014, σ. 34).

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1993, για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β, παράγραφος 1, της συνθήκης (ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1).

Επειδή δεν επιτρέπεται να καταστρατηγείται ο σκοπός της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, ήτοι η διατήρηση της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών⁷, ο νόμος δεν πρέπει να αναθέτει στις ΕθνΚΤ τη χρηματοδότηση μέτρων για τα οποία αρμόδια είναι συνήθως τα κράτη μέλη και τα οποία, ως εκ τούτου, χρηματοδοτούνται από δημοσιονομικούς πόρους των τελευταίων και όχι από τις ΕθνΚΤ. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν στοιχειοθετείται χρηματοδότηση υποχρεώσεων του δημόσιου τομέα έναντι τρίτων –δυνάμενη να μεταφραστεί ως χρηματοδότηση που παρέχει κεντρική τράπεζα εκτός του πεδίου των αρμοδιοτήτων της κεντρικής τράπεζας– η εκάστοτε ΕθνΚΤ θα πρέπει κατά περίπτωση να αξιολογεί εάν το υπό ανάληψη καθήκον μιας ΕθνΚΤ είναι καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον, δηλαδή καθήκον που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Με άλλα λόγια, πρέπει να υπάρχουν επαρκή εχέγγυα που να διασφαλίζουν την αποσόβηση καταστρατηγήσεων του ως άνω σκοπού της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, ήτοι της διατήρησης της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών.

- 3.3 Στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει κατά την άσκηση των καθηκόντων του βάσει του άρθρου 271 στοιχείο δ) της Συνθήκης και του άρθρου 35.6 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής το «καταστατικό του ΕΣΚΤ»), και προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι ΕθνΚΤ εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους από τη Συνθήκη, το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε τέτοια εχέγγυα με τη μορφή κριτηρίων βάσει των οποίων καθορίζεται τι μπορεί να θεωρείται ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης του δημοσίου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου ή, με άλλα λόγια, τι αποτελεί κυβερνητικό καθήκον, σύμφωνα με τα ακόλουθα:

Πρώτον, τα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας περιλαμβάνουν ιδίως όσα συνδέονται με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ από τη Συνθήκη και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Πρόκειται κυρίως για τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 και στο άρθρο 128 παράγραφος 1 της Συνθήκης, καθώς και στα άρθρα 22 και 25.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Δεύτερον, δεδομένου ότι το άρθρο 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στις ΕθνΚΤ να εκτελούν και «λειτουργίες άλλες», δεν αποκλείονται αυτομάτως τυχόν νέα καθήκοντα, δηλ. καθήκοντα μη συνδεδεμένα με όσα έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ. Πάντως, νέα καθήκοντα τα οποία αναλαμβάνει ορισμένη ΕθνΚΤ χωρίς να αποτελούν τυπικά καθήκοντα ΕθνΚΤ ή τα οποία ασκούνται σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων θα πρέπει να θεωρούνται κυβερνητικά.

Τρίτον, ένα σημαντικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος ως μη τυπικού καθήκοντος ΕθνΚΤ ή ως καθήκοντος ασκούμενου σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων είναι ο αντίκτυπος του στη θεσμική, οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία της εκάστοτε ΕθνΚΤ.

Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες πτυχές:

⁷ Το άρθρο 123 της Συνθήκης εξυπηρετεί επίσης το στόχο της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών και ενισχύει την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας.

- α) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί ανεπαρκώς διαχειρίσιμες συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, χωρίς κατ' ανάγκη να τα συμπληρώνει. Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ υφιστάμενων και νέων καθηκόντων θα πρέπει να προβλέπονται ικανοποιητικές δικλείδες μετριασμού της. Η συμπληρωματικότητα μεταξύ νέων και υφιστάμενων καθηκόντων κεντρικής τράπεζας δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, οδηγώντας στη δημιουργία σειράς παρεπόμενων καθηκόντων αόριστης διάρκειας. Η συμπληρωματικότητα των καθηκόντων αυτών θα πρέπει μάλιστα να εξετάζεται και από την άποψη της χρηματοδότησής τους.
- β) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος χωρίς τη διάθεση πρόσθετων οικονομικών πόρων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ και εάν μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά της να ασκεί αποτελεσματικά τα υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.
- γ) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΕθνΚΤ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.
- δ) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εγκυμονεί ουσιαστικούς οικονομικούς κινδύνους.
- ε) εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕθνΚΤ σε δυσανάλογους πολιτικούς κινδύνους και ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία και, ιδίως, στο εχέγγυο της θητείας τους κατά το άρθρο 14.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

3.4 Με βάση τα ως άνω κριτήρια στις ακόλουθες παραγράφους αξιολογείται κατά πόσον τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ συνάδουν με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης.

3.4.1 Καθήκοντα συνδεδεμένα με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ βάσει της Συνθήκης και του καταστατικού του ΕΣΚΤ

Τα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ όσον αφορά τη διασφάλιση τόσο της επιβολής ανώτατων ορίων διατραπεζικών προμηθειών στη σχέση μεταξύ τραπεζών έκδοσης και αποδεκτριών τραπεζών προκειμένου για μέσα πληρωμής με κάρτες, όσο και της συμμόρφωσης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των συστημάτων καρτών πληρωμής και των δικαιούχων πληρωμής με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, δεν συγκαταλέγονται στα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας του άρθρου 127 παράγραφοι 2 και 5 της Συνθήκης ή στα λοιπά καθήκοντα που αναθέτει στις ΕθνΚΤ το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Ακόμη, τα καθήκοντα αυτά φαίνεται να υπερκεράζουν το πεδίο των υφιστάμενων καθηκόντων της ΚΤΚ ως αρμόδιας εποπτικής αρχής σε σχέση με τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

Ταυτόχρονα, παρά τη διάστασή τους τη συναφή προς την προστασία του καταναλωτή, τα νέα καθήκοντα είναι παρεμφερή προς τα υφιστάμενα καθήκοντα της ΚΤΚ και φαίνεται να τα συμπληρώνουν, δεδομένου ότι η ίδια είναι ήδη αρμόδια για τη χορήγηση και ανάκληση άδειας και την εποπτεία των ιδρυμάτων πληρωμών που παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών⁸, έχοντας ως

⁸ Σύμφωνα με τον περί υπηρεσιών πληρωμών νόμο του 2009 (Ν. 128(Ι)/2009). Βλ. επίσης παράγραφο 1.1 της γνώμης CON/2009/36. Σύμφωνα με τον Ν. 128(Ι)/2009, η ΚΤΚ είναι αρμόδια και για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, για την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) 1093/2010 και για

απώτερο σκοπό τη διαφύλαξη της ομαλής και αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών. Εν προκειμένω, τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ μπορούν να θεωρηθούν ως καθήκοντα συνδεδεμένα με το καθήκον που αναθέτει στο ΕΣΚΤ το άρθρο 127 παράγραφος 2 τέταρτη περίπτωση της Συνθήκης, όπως και το άρθρο 3.1 τέταρτη περίπτωση του καταστατικού του ΕΣΚΤ, υπό την έννοια ότι είναι επικουρικά της προώθησης της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών⁹. Εξάλλου, οι σκοποί του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751 όσον αφορά την προστασία του καταναλωτή συνδέονται στενά με τον σκοπό της διαφύλαξης της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών. Λαμβανομένου υπόψη τούτου, τα καθήκοντα που πρόκειται να ανατεθούν στην ΚΤΚ μπορούν να θεωρηθούν εν τέλει ως καθήκοντα ενισχυτικά της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών.

3.4.2 Άτυπα καθήκοντα ΕθνΚΤ

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/751 παρέχει στα κράτη μέλη ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον καθορισμό των αρχών που είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του, υπό τον όρο ότι οι εντεταλμένες αυτές αρχές διαθέτουν επαρκείς πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων που τους ανατίθενται. Ορισμένα κράτη μέλη¹⁰ έχουν ήδη ορίσει τις ΕθνΚΤ τους ως αρχές αποκλειστικά αρμόδιες να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, ενώ πολλά άλλα¹¹ έχουν καταναείμει τα καθήκοντα αυτά μεταξύ των ΕθνΚΤ και άλλων δημόσιων αρχών με αρμοδιότητες στους τομείς του ανταγωνισμού ή/και της προστασίας του καταναλωτή. Υπάρχουν επίσης κράτη μέλη που δεν έχουν αναθέσει κανένα εκ των καθηκόντων αυτών στις ΕθνΚΤ τους. Δεδομένου ότι η πλειοψηφία των κρατών μελών έχει καταναείμει στις οικείες ΕθνΚΤ έστω κάποια εκ των καθηκόντων που σχετίζονται με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, τα νέα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως άτυπα καθήκοντα ΕθνΚΤ.

Εξάλλου, η ΕΚΤ έχει διατυπώσει σταθερά την άποψη ότι καθήκοντα τα οποία ασκούνται από ορισμένη ΕθνΚΤ (ιδίως από την ΚΤΚ) και σχετίζονται με την προστασία του καταναλωτή μπορούν να θεωρηθούν ως καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζουν την άσκηση των σχετικών με το ΕΣΚΤ καθηκόντων της συγκεκριμένης ΕθνΚΤ και στο βαθμό που

την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ ΕΚ (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35), όπως η απαίτηση παροχής πληροφοριών στους χρήστες υπηρεσιών πληρωμών, οι προθεσμίες εκτέλεσης των εντολών πληρωμής κ.λπ..

⁹ Βλ. παράγραφο 3.1.3 της γνώμης CON/2016/19 και παράγραφο 2.4.1 της γνώμης CON/2017/2.

¹⁰ Αυτό ισχύει στη Βουλγαρία (άρθρο 122 παράγραφος 2 και άρθρα 124 και 139 του νόμου σχετικά με τις υπηρεσίες και τα συστήματα πληρωμών), στην Ουγγαρία (άρθρο 41 παράγραφος 19 της πράξης CXXXIX του 2013 σχετικά με την Magyar Nemzeti Bank και πράξη LXXXV του 2009), στη Λιθουανία (άρθρο 62 του νόμου XII-2561 περί πληρωμών της 30ής Ιουνίου 2016), στη Μάλτα (κανονισμός αριθ. 2 της Legal Notice αριθ. 326 του 2015), στην Ισπανία (νόμος 18/2014 της 15ης Οκτωβρίου 2014) και τη Σλοβενία (με βάση τον κατάλογο των αρμόδιων αρχών που αναρτάται στον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/competition/sectors/financial_services/national_competent_authorities.pdf).

¹¹ Αυτό ισχύει στο Βέλγιο (άρθρο XV.18/4 του κώδικα οικονομικού δικαίου), στην Κροατία (άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2, 5 και 6 και άρθρο 6 του νόμου NN 50/2016 σχετικά με την εφαρμογή των κανονισμών της ΕΕ που διέπουν τα συστήματα πληρωμών), στην Ιρλανδία (κανονισμός αριθ. 6 των καταστατικών πράξεων αριθ. 550 του 2015 και αριθ. 292 του 2016), στην Ιταλία (άρθρο 3 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 218 της 15ης Δεκεμβρίου 2017 και άρθρο 34-quater του νόμου σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών), στην Ολλανδία (άρθρα 2(r) και 5 και παράρτημα 2 του διατάγματος της 17ης Μαρτίου 2017 που τροποποιεί το διάταγμα εφαρμογής των κανονισμών της ΕΕ σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές αγορές), στην Πολωνία (άρθρο 14 του νόμου σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών της 19ης Αυγούστου 2011 (Dz.U. 2017, item 2003)), στη Σλοβακία (άρθρο 2 παράγραφος 3 του νόμου αριθ. 492, Συλλ. 2009, νόμος αριθ. 747, Συλλ. 2004, άρθρο 2b νόμου αριθ. 291, Συλλ. 2002, άρθρο 36 παράγραφος 1 νόμου αριθ. 80, Συλλ. 1997, νόμος αριθ. 514, Συλλ. 2003, άρθρο 90 νόμου αριθ. 492, Συλλ. 2009) και στη Δημοκρατία της Τσεχίας (με βάση τον κατάλογο των αρμόδιων αρχών που αναρτάται στον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/competition/sectors/financial_services/national_competent_authorities.pdf).

συμπληρώνουν υφιστάμενες εποπτικές εξουσίες της, συμβάλλοντας κατ' επέκταση στην ευρωστία των χρηματοπιστωτικών αγορών και στη διαφύλαξη της εμπιστοσύνης στην αγορά¹². Επομένως, συνάγεται ότι τα νέα καθήκοντα που το σχέδιο νόμου αναθέτει στην ΚΤΚ δεν μπορούν να θεωρηθούν ούτε ως άτυπα καθήκοντα ΕθνΚΤ ούτε ως καθήκοντα ασκούμενα προς το προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης.

3.4.3 *Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας*

Το νέο καθήκον που αναθέτει στην ΚΤΚ το σχέδιο νόμου δεν φαίνεται να δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων με άλλα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας που ασκεί η ίδια. Όπως και στην περίπτωση άλλων καθηκόντων σχετικών με την προστασία του καταναλωτή, πρέπει να προβλέπονται επαρκείς δικλίδες μετριασμού, ώστε να διασφαλίζεται ότι σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων κατισχύουν οι εποπτικές παράμετροι¹³.

3.4.4 *Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος είναι δυσανάλογη προς τις οικονομικές ή λειτουργικές δυνατότητες της ΚΤΚ*

Κατ' επιταγή της αρχής της οικονομικής ανεξαρτησίας, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να στερούν από τις ΕθνΚΤ τους οικονομικούς πόρους που είναι απαραίτητοι για να ασκούν τόσο τα σχετικά με το ΕΣΚΤ όσο και τα εθνικά τους καθήκοντα, από άποψη λειτουργική και οικονομική. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ανάθεσης συγκεκριμένων νέων καθηκόντων σε ορισμένη ΕθνΚΤ και προκειμένου να διασφαλίζεται η άσκησή τους κατά τρόπο που να μην επηρεάζει την επιχειρησιακή ή οικονομική της ικανότητα να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της, η εν λόγω ΕθνΚΤ θα πρέπει να διαθέτει πρόσθετους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους¹⁴. Σημειώνεται ότι το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι η κάθε αρμόδια αρχή μπορεί με εύλογο και κοστοστρεφή τρόπο να καθορίζει όλα τα τέλη που σχετίζονται με την εκτέλεση των καθηκόντων της δυνάμει των διατάξεων του ή/και των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751 και να απαιτεί την καταβολή τους από κάθε εποπτευόμενο πρόσωπο¹⁵. Κάθε αρμόδια αρχή μπορεί ακόμη να εκδίδει οδηγίες για τον καθορισμό και την καταβολή των εν λόγω τελών¹⁶. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι η ΚΤΚ πρέπει να είναι σε θέση να διαθέτει τους αναγκαίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού, ενόψει της ανάγκης διασφάλισης της ικανότητάς της να εκτελεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της και τις υφιστάμενες εποπτικές λειτουργίες της χωρίς η ικανότητά της αυτή να επηρεάζεται από την ανάληψη των νέων καθηκόντων¹⁷.

3.4.5 *Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ, υπό το φως της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας*

Δεδομένης της συμπληρωματικότητας των νέων καθηκόντων με τις υφιστάμενες λειτουργίες της ΚΤΚ, ιδίως στον τομέα της εποπτείας των ιδρυμάτων πληρωμών και λοιπών παρόχων υπηρεσιών

12 Βλ. παραγράφους 3.2 και 4.4 της γνώμης CON/2016/34 και παράγραφο 2.3.2 της γνώμης CON/2017/3.

13 Βλ. παράγραφο 3.1 της γνώμης CON/2015/21.

14 Βλ. παραγράφους 2.1 και 2.2 της γνώμης CON/2011/30.

15 Βλ. άρθρο 22 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου.

16 Βλ. άρθρο 22 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου.

17 Βλ. παραγράφους 2.1 και 2.2 της γνώμης CON/2011/30.

πληρωμών, η άσκηση των νέων καθηκόντων δεν φαίνεται να εγείρει ζητήματα ως προς το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ ή ως προς τη λογοδοσία ή την προσωπική και θεσμική ανεξαρτησία.

3.4.6 *Βαθμός στον οποίο η άσκηση καθηκόντων εγκυμονεί ουσιαστικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους*

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, η ΚΤΚ και ο διοικητής, το διοικητικό συμβούλιο και οποιοσδήποτε σύμβουλος ή λειτουργός της δεν υπόκεινται σε οποιαδήποτε ευθύνη σε περίπτωση αγωγής, αίτησης ή άλλης νομικής διαδικασίας για αποζημιώσεις σχετικά με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη κατά την άσκηση των καθηκόντων, αρμοδιοτήτων ή εξουσιών τους δυνάμει των διατάξεων του σχεδίου νόμου ή/και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751, εκτός εάν αποδειχθεί ότι η πράξη ή παράλειψη δεν έγινε καλόπιστα ή ότι οφείλεται σε σοβαρή αμέλεια.¹⁸ Επομένως, η εκτέλεση των νέων καθηκόντων δεν φαίνεται να εγκυμονεί αδικαιολόγητους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ.

3.4.7 *Βαθμός στον οποίο η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΚΤΚ σε δυσανάλογους πολιτικούς κινδύνους και ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία*

Η άσκηση των νέων καθηκόντων που ανατίθενται στην ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου δεν φαίνεται να εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της σε οποιονδήποτε δυσανάλογο πολιτικό κίνδυνο ούτε και να έχει αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία.

3.4.8 *Συμπέρασμα*

Τα νέα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ μπορούν να θεωρηθούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας υπό την έννοια ότι είναι συμπληρωματικά των υφιστάμενων εποπτικών καθηκόντων της ως προς τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και, εν τέλει, επικουρικά του καθήκοντος προώθησης της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών. Τη λογική αυτή υποστηρίζει το γεγονός ότι οι σκοποί του κανονισμού (ΕΕ) 2015/751 όσον αφορά την προστασία του καταναλωτή συνδέονται στενά με τον σκοπό της προώθησης της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών. Πάντως, είναι σημαντικό η ΚΤΚ να διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για την εκτέλεση των νέων καθηκόντων της, έτσι ώστε να μην επηρεάζεται η ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της και να εκπληρώνει τις υφιστάμενες εποπτικές λειτουργίες της.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 14 Φεβρουαρίου 2018.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

¹⁸ Βλ. άρθρο 23 του σχεδίου νόμου.